

TUNTOSARVI

N:o 22 1983

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
ilmestyy 22 kertaa vuodessa
Nro 22
ilmestyy joulukuun 31 pnä. 1983
9. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut
Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA

Orvokki Holopainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki 51
puh. 90-77041/227

SISÄLLYS

Hyvät lukijat	1
Vuoden näkövammaiset urheilijat 1983	2
Tietoa Suomesta	3
Tammikuu on alennusmyyntien aikaa	4
Linnut ovat ystäviämme	6
Lukijan palsta	8
Kalastus liikuntana	13
Uusia isokirjoituskirjoja	14
Ajankohtaista	14

Hyvät lukijat

Olemme jälleen uuden vuoden kynnyksellä. Katsomme taakse menneeseen ja vuoteen ja tuumimme, oliko se hyvä vai huono vuosi. Useimmiten kai molempia. Tuskin mikään vuosi voi olla pelkästään hyvä tai paha, onnellinen tai onneton. Jonkun mielestä tärkein tapahtuma saattoi olla, että Suomen eduskuntaan ensimmäisen kerran valittiin vammaisten edustaja, vihreiden puolueen Kalle Könkkölä. Toiselle saattaa vuoden mieleenpainuvinkin asia olla leiri tai kurssi, jolla tuli paljon uusia asioita ja ystäviä. Elämä koostuu monista, pienistä ja suurista asioista. Siksi se on mielenkiintoista.

Alkava vuosi on vammaishuollon kannalta historiallinen. Valtava-uudistus saa ensi vuoden kuluessa näyttää, tuoko se hyvää vai pahaa vammaisten elämään. Sopimukset on nyt allekirjoitettu. Kuurosokeiden osalta saatiin aikaan oikein hyvä sopimus. Se merkitsee, että oikeastaan mikään ei suuremmin muutu yksityisen kuurosokean elämässä kuntoutussioissa. Edelleen on oikeus ottaa yhteyttä omaan kuntoutussihteeriin kun apua tarvitsee. Samoin saavat kuntoutussihteerit ottaa yhteyttä kuurosokeisiin ilman että tarvitaan ensin kunnan maksusitoumusta tai lähetettä. Kustannusten jaossa keskussairaalapiirien kesken käytetään laskentaperustetta, joka määräytyy

alueella asuvien kuurosokeiden määrän mukaan. Näin ollen ei ole mahdollista, että köyhässä kunnassa asuva kuurosokea saisi huonommin palveluja kuin rikkaassa kunnassa asuva. Tähän juuri Näkövammaisten Keskusliitto ja Suomen Kuurosokeat pyrki koko ajan, kun sopimuksesta taisteltiin kunnallisjärjestöjen ja lääkintöhallituksen kanssa. Voi tosiaan sanoa, että taisteltiin. Tulokseen voidaan olla melko tyytyväisiä. Uusi vuosi voidaan aloittaa turvallisella mielellä mutta tarkkaavaisina.

OIKEIN HYVÄÄ UUTTA VUOTTA 1984 KAIKILLE
TUNTOSARVEN LUKIJOILLE!

Orvokki

Vuoden näkövammaiset urheilijat 1983

Vuoden miesurheilijaksi Näkövammaisten Keskusliitto on valinnut PEKKA KUJALAN Espoosta.

Pekka Kujala on moninkertainen Olympiavoittaja ja Euroopan mestari. Tänä vuonna hän voitti Euroopan mestaruuden sokeain sarjassa kiekonheitossa ja kuulantönnössä sekä oli keihäänheitossa 3.

Urheilun lisäksi hänen mieliharrastuksensa on musiikki.

Vuoden naisurheilijaksi on valittu nokialainen MERJA VÄHÄMAA. Merjan päälaajat ovat korkeus, pituus, kiekko, kuula ja keihäs. Hänellä on aiemmilta vuosilta hyvä vaihteleva menestys kansainvälisissä kilpailuissa. Kuluvana vuonna hän sijoittui Euroopan mestaruuskilpailuissa heikkonäköisten sarjassa korkeudessa toiseksi sekä kuulassa kolmanneksi.

Vuoden kuntourheilijaksi on valittu KARL-OSCAR SKOGSTER. Hän on erittäin innokas kunnostaan hyvää huolta pitävä vammaisasiain konsultti (Porvoon hiippakunta). Hyvää kuntoa osoittaen tänä vuonna Korsossa juostu maraton aikaan 3.28,45.

Lisäksi hän on aktiivi järjestöihminen.

Tietoa Suomesta

Tilastokeskus julkaisee joka vuosi pienen pienen kirjasen nimeltä Taskutilasto. Siihen on koottu hyvin pienen tilaan perustietoja Suomesta. Taskutilasto on kätevä tapa kerrata perustietämystään. Siitä voi myös etsiä tarvitessaan monia hyödyllisiä tietoja. Tuli mieleen, miksei se voisi ilmestyä myös pistekirjoituksella. Ei se niin kovin paljon tilaa veisi. Seuraavassa muutama poiminta tästä Taskutilastosta.

Suomen pinta-ala on 338 145 neliökilometriä, siitä 65 % on metsää ja 10 % vettä. Suomessa on asukkaita 4 841 481. Viisi suurinta kaupunkia ovat järjestyksessä Helsinki, Tampere, Turku, Espoo ja Vantaa. Avioeroja otettiin Suomessa vuonna 1981 yhteensä 9497. Suomen tärkeimmät kauppakumppanit ovat Neuvostoliitto, Ruotsi, Länsi-Saksa ja Iso-Britannia.

Vuonna 1982 oli Suomessa 1 352 055 henkilöautoa. Liikenneonnettomuuksissa loukkaantui 9072 ihmistä ja kuoli 555 ihmistä.

Vuonna 1982 Suomessa lähetettiin 1920 miljoonaa postilähetystä. Teollisuuden työntekijä (mies) ansaitsi samana vuonna noin 4 500 mk kuukaudessa ja nainen noin 3 400 mk. Sairaala-apulainen ansaitsi noin 3 400 mk/kk, siivooja 3 400 mk/kk, professori 9 900 mk/kk, kenraali noin 11 900 mk ja konekirjoittaja noin 3 500 mk/kk.

Tällaisessa maassa asuimme siis vuonna 1982. Eikä ole tainnut siitä miksikään parissa vuodessa muuttua.

Tammikuu on alennusmyyntien aikaa

Heti kun joulukuukuu on mennyt, alkavat kaupoissa alennusmyynnit. Jos olisimme oikein järkeviä, emme ostaisi niin paljon joululahjoja vaan odottaisimme tapaninpäivän jälkeen. Silloin samoja tavaroita saa paljon halvemmalla.

Silloin samoja tavaroita saa paljon halvemmalla. Yleensä tammikuun alussa on alennuksella tarjolla ainakin vaatteita ja kenkiä. Myös monet huonekalukaupat aloittavat jo tammikuussa alen. Tänä vuonna lehtien mukaan on ollut ainakin Helsingissä melko rauhallista kaupoissa ensimmäisinä alennusmyyntipäivinä. Alennukset ovat noin 20 - 30 prosenttia normaalihinnasta. Se tarkoittaa siis reilun viidenneksen pudotusta hinnasta. Kalliissa tavaroissa se on melko tuntuva alennus. Alennusmyynneistä kannattaa varmasti ostaa, jos on jonkin osatmiseen tarvetta. Vaarallista on se, että lähtee kierrokselle muuten vain. Silloin tulee kotiin iso pino lähes tarpeetonta tavaraa mukanaan. Eniten säästöä kertyy esim. talvitakkien ja talvisaappaiden ostossa. Huonekalujen hankinnoissa kannattaa myös tutustua alennusmyynteihin.

Joissakin alennustavaroissa, esim. vaatteissa liike ei anna vaihto-oikeutta. Tätä kannattaa tiedustella ostaessa. Mikäli alennustavaraa ei vaihdeta, sovita se huolellisesti ennen ostoa. Vaatteissa on hyvä myös kysyä, paljonko se kutistuu pesussa ja lähteekö väri. Joskus halvalta tuntuva vaate ei siedä kotona pesua, vaan vaatii aina kemiallisen pesun. Silloin on harkittava, onko ostos edullinen, koska pesukierroista kertyy nopeasti lisähintaa. Edullista alennusmyyntikierrosta.

Linnut ovat ystäviämme

Talvella on hyvä muistaa pieniä ystäviämme, lintuja. Kaikki linnut läheskään eivät muuta etelään Suomen pakkasia pakoon. Monet lintulajit talvehtivat kotimaassaan. On kaunis tapa asettaa ikkunalle tai parvekkeelle lintulauta. On kuitenkin muistettava, että linnuista on otettava vastuu koko talveksi. Linnut tottuvat käymään samassa ruokintapaikassa ja niille saattaa tulla hätä jos ruokinta yht'äkkiä lopetetaan. Linnut eivät osaa etsiä nopeasti uutta lintulautaa. Ruokinnan saa lopettaa vasta keväällä. Lintulaudalle laitettavan ruoan pitää olla puhdasta ja pilaantumaton. Viljasta parhaiten kelpaa kauranjyvät. Auringonkukan ja hirsin siemenet ovat myös hyvää linnunruokaa. Leivänmurut voidaan hyvin käyttää hyödyksi lintulaudalla niin niitä ei tarvitse heittää pois.

Jos haluat paljon lintuja laudallesi, laita sinne myös talia. Kun sataa lunta, puhdistaa heti lauta lumesta että ruoka löytyy. Monessa lintulaudassa on myös katto. Silloin tällöin lintulauta täytyy puhdistaa kunnolla.

Tavallisimpia lintulaudan vieraita ovat erilaiset tiaiset. Seuraavassa lyhyt esittely kolmesta tiaislajista.

Sinitiainen

Sinitiainen on sievimpiä ja siroimpia lintujamme. Sinitien väri kimaltelee voimakkaimmillaan linnun pääläelä ja niskassa. Linnulla on selvä silmäkulmajuova.

»Sinitinttejä» on tiaispurvissa yleensä muutamia yksilöitä. Laji on talitiaisen tavoin pääasiassa eteläinen laji.

Talitiainen

Talitiainen on tiaisistamme suurikokoisin ja äänekäin. Sen keltaviheän rinnan ja vatsan puolittaa musta keskijuova. Juova on koiraalla leveämpi kuin naaraalla. Talitiainen on runsaimmillaan maan eteläosissa ja harvinaistuu liki olemattomiin Lappiin mentäessä.

Töyhtötiainen

Töyhtötiainen vaikuttaa töyhtöineen jokseenkin eksoottiselta lajilta. Poikkeuksellisen »kuontalonsa» lisäksi lajilla on voimakkaasti helmeilevä ääni. Laji on aina viime vuosiin saakka ollut mantereisten havumetsien lintu. Nyt lajia tavataan myös Ahvenanmaan maakunnassa. Töyhtötiainen ei kuulu tyypillisimpiin ruokintalautojen vieraisiin.

Lukijan palsta

Leevi Haverinen on lähettänyt mietteitään joulusta, jotka näin myöhästyneenä julkaistaan.

On jälleen vuoden suurin juhla-aika, joulukuusi. Meikin kuurosokeat henkilöt saamme kokea joulun vaikka emme näekään. Joulukuusi tuodaan huoneeseen ja koristellaan. Kynttilät sidotaan kuusen oksille. Ajatuksissamme voimme nähdä joulun. Paljon puuttuu elämästämme kun näkö on pois. Muistan hyvin kun ennen nuorena katselin ikkunasta kun joulupukki käveli ja tuli sisälle tuoden lahjoja jokaiselle perheenjäsenelle. Hartaasti odotimme aina joulua ja sitä kun pukki toi lahjat. Niin nytkin voimme samoin odottaa, kun jouluaattona saamme lahjat. Olemmeko myös olleet uskollisia Jeesukselle Kristukselle? Sitten saamme enemmän lahjoja.

Tampereella tavattiin

Poikkesin tässä 3.-4.pvä Tampereella viettämässä joulujuhlaa. Matkustin tavallisella vuorolla joka sitten kyllä kiersi kaikki kylät ja maitolaiturit. No, aikaa oli ja perille tultiin. Leena kävi hakemassa asemalta ja niin päästiin hotelliin. Siellä sain oppaakseni ystävämme Tuijan, tuon viehättävän herrasmiestytön. Suuri kunia minulle. Sain tosiaan taas kerran huomata miten mieli kevenee kun on hyvä opas.

Siinä sitten iltapäivän aikaan poikettiin palvelutaloon tutustumassa. Voi veljet, oli se todella kaunis paikka. Oli tilaa, avaruutta ja upea takka, joka on lahjoitus. Kyllä pitää kiitosta antaa talon suunnittelijoille. Olihan siellä vähän vielä kesken, mutta siitä huolimatta yleiskuva oli minulle hyvin selvä. Siitä Tuija piti hyvän huolen, kun silmiäni kiusasi tilapäinen sumu. Valottui liikaa sinne menomatkalla, kun en suojalaseja käyttänyt. No ei se mitään, kyllä se siinä illan mittaan kirkastui. Juhlava illallinen oli tosi hyvää. Siellä oli sitten iltaohjelmaa, joka oli mukavaa seurata. Sen jälkeen poikettiin pari kolme kertaa pyörähtämässä, mutta niin oli piukat paikat tossuilla, että minäkin olin vähällä kaatua. Rupatellessa se aika sitten kului niin nopeasti, ettei huomannut katsoa edes kelloa.

Aamulla siinä sitten huokailtiin kun ilta loppui niin pian. Muttakun opas toi aamupalan, niin sitten käytiin joukolla kävelyllä. Oli hieno päivä lounaan jälkeen. Sitten lähtivät helsinkiläiset sillä 19 metriä pitkällä ja 18 tonnia painavalla suurinja-autolla kotia kohti. Me muut mentiin kuka junalla, kuka autolla. Minä palailin taas tänne Vääksyyn. Oli tuttu kuski ja tavan mukaan kierrettiin kaikki mutkat ja laiturit verkkaisesti körötelten. Kotia päästiin ilman kommelluksia, mieli virkeänä uusia ajatuksia pää täynnä. Oli se kiva reissu. Kiitos Leenalle, kiitos oppaalle, kiitos kaikille.

Terv. Ossi

J.K. Olihan siellä soiva kummituskin tai mikä lie Kuluri. Siitä voi kertoa se joka sen näki siellä.

Joulun sanoma on Kiitos!

On tullut aika esittää lämmin ja kaunis kiitos yhdistyksemme henkilökunnalle, tukihenkilöille ja kaikille jotka olette kuluneenakin vuonna auttaneet ja tukeneet meitä kuurosokeita monin eri tavoin. Työnne ja auttamistahtonne on ollut ja tulee olemaan meille kuurosokeille arvokasta ja uskomme että se on lähtöisin lämpimästä sydäimestä jonka me sanomme Teille kaikille kiitollisina. Uskon vakaasti ja toivon, että me kuurosokeat kukin omalla tavallamme koemme sen herkan hetken, jolloin muistamme osaksemme tullutta hyvien ihmisten arvokasta lähimmäisen rakkautta. Teillä kaikilla on aito ja lämmin sydän. Toivotan itseni ja kaikkien Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenten puolesta kaikille Onnea ja Menestystä vuodelle 1984.

Ossi Rajala

3.12 Sampolassa!

3.12 bussi tulee Helsingistä. Olipa kaunis, pitkä, komea bussi. Siinä bussissa oli 120 (?) kuurosokeaa, niin kuulin. 3.12 piti bussin lähteä Sampolan kuurosokein palvelutalon edestä 10.30, mutta bussi tuli paljon aikaisemmin. Me lähdimmekin aikaisemmin, kun joku huomasi ensiksi bussin seisovan Sampolan edessä. Minun tulkkini oli Leena. Bussilla oli 3 ovea ja 6 rangasta. Hienosti istuessa se vei perille Tampe-

reen hotellin viereen. Olimme aivan heti perillä. Meille jaettiin avaimet ja opastettiin huoneisiin.

Huone oli kaunis ja siinä oli TV. Asuimme 6. kerroksessa. Huoneen akkunasta näki kauniin kaupungin. Alla loisti joulukin ja joulutähdet. Hotellissa oli vahvat valot ja kaunis paikka. Mentiin syömään lounasta ja heti lounaan jälkeen lähdettiin komealla bussilla katsomaan Tampereen kuurosokein palvelutaloa. Bussissa matkalla katsomaan sitä taloa eräs nainen tutustui minuun. Hän sanoi: »Minä olen Eija Koivisto». Minä kysyin: »Oletko sinä presidentin tyttö?» Eija sanoi: »En. Minä olen naimisissa. Sen vuoksi sukunimekseni tuli Koivisto».

Bussi saapui palvelutaloon. Kaikki eivät sopineet yhtäaikaa. Piti mennä ensin 1. ryhmä, 2. ryhmä, 3. ryhmä. Siellä huoneet olivat pimeitä ja kauniita. Tiesin, että se oli hyvin kaunis, vaikka minulla ei ole silmälaseja. Kokeilin käsillä. Paikat olivat pölyisiä, mutta ei ollut talo ihan valmis. Harri-johtaja seisoi pöydällä ja puhui paljon asioista palvelutalosta. Yhden hengen huone on noin 40 neliötä, kahden hengen perheasunto on 62 neliötä.

Alkoi väsyttää. Lähdettiin bussilla hotelliin. Hotellissa oli tauko 2 tuntia. Osa hämeenlinnalaisista meni kuoroon harjoittelemaan. Klo 19.00 alkoi ohjelma ja syötiin jouluruokaa. Ohjelmaa oli paljon. Ei se riittänyt koko illaksi. Lopuksi alkoi tanssi ja kuulin, että aamulla oli ohjelmaa, mutta Leena ja minä nukuimme klo 9:ään. Olimme klo 10 aamupalalla. Aamullakin oli hyvää ruokaa. Kello 13 oli taas lounas. Olipa hyvää ruo-

kaa. Saimme vatsan täyteen. Heti lähdimme bussiin joka odotti meitä. Bussi oli ensiksi Hämeenlinnassa, mutta se ei päässyt ihan perille palvelutaloon, kun oli liukas. Bussi liukui takaisin. Meidän oli pakko lähteä kävelemään koulun pihasta.

Bussi vei minut Ävikiin ja Helsinkiin. Kaikilla oli varmasti mukava pikkujoulu ja mukava matka.

Terveisin

Hilja

Hämeenlinnan kuurosokeat toivottavat Onnellista
Uutta Vuotta!

Lea ja Viljo Kinnunen

Seija ja Ilpo Pirhonen

Eila ja Samuli Kujanpää

Liisa Ojala ja Kalle Hautalahti

Rauli Jalo

Olavi Eira

Margit ja Jarmo Karhu

Hilja Rantatalo

Päivi Suontakanen ja Eero Rantatalo

Hyvää Uutta Vuotta kaikille Tuntosarven lukijoille

Hämeenlinnan tulkit

Kalastus liikuntana

Nyt kun järvet ovat taas jään peitossa, niin tulee mieleen kysyä lukijoilta, kuinka moni harrastaa pilkkimistä ja pitäisikö meilläkin olla pilkkikilpailut? Se olisi varmasti naisille kuin miehillekin sopiva maaliskuinen retki johonkin sopivaan paikkaan. Siinä oppaillakin olisi oma pilkkikilpailunsa samalla. Voisi myös ajatella esimerkiksi, että olisi urheiluleiri samassa yhteydessä. Jos tällainen kiinnostaa niin kirjoittele toimistoon mitä mieltä olet niin saadaan tästäkin liikuntamuodosta valmista ja tarpeellista tietoa.

Voin kertoa, että tämän lajin harrastajia on muutin valtavan paljon ja kun itse olin näkevinä päivinä kalastuksen valvojana, niin haastattelin pilkkiväkeä tarkastusmatkoillani ja kysyin, mikä tässä niin vetää pilkille. Eräskin sanoi: Ensin vetää kala, sitten minä ja sitten vetää vatsa. Tosi on, kalaruoka on hyvää. Lisäksi tulee liikuntaa, raitista ulkoilmaa ja saa komean rusketuksen, kun aurinko maaliskuussa luo säteitään. Lisäksi ulkona olo tuo hyvän ruokahalun ja mukavat unenlahjat huonounisille.

Liikuntamuotona ei kalaretki ole raskas, mutta antoisaa se on. Innostukaapas hyvät lukijat kirjoittamaan, niin nähdään montako kirjettä toimiston rysään tulee saaliiksi.

Ossi Rajala

Uusia isokirjoituskirjoja

Vuoden 1983 alkupuolella ilmestyvät Kirjastopalvelun aloitteesta ensimmäiset Tammen kustantamat isotekstiset kirjat: Christien Puolustuksella on puheenvuoro, Greenen Kolmas mies, Talvion Äidin kyydissä etelään ja Utrion Pormestarin tytär.

Nyt ilmestyy viisi uutta kirjaa. Ne ovat:

CRAVEN: Kuulin pöllön kutsuvan

HÄMÄLÄINEN: Kätkäläinen

KURTEN: Kuinka mammutti pakastetaan

LANG: Kahdeksastoista Lucia-neito

LUJA-PENTTILÄ: Venla

Kirjojen ulkonäkö muuttuu jonkin verran. Valkoiset kannet vaihtuvat värillisiksi ja kirjojen selkään painetaan suurennuslasi tunnistamisen helpottamiseksi. Kysykää kirjastosta!

Ajankohtaista

Joulu sujui Suomessa hyvin rauhallisesti ja ilman suuria liikenneonnettomuuksia. Suuressa osassa maata vietettiin valkeaa joulua, eli oli lunta maassa. Rannikolla joulua oli musta, lunta tuli vasta tapaninpäivänä. Sattava lumi liukasti tiet ja hidasti liikennettä ihmisten palatessa takaisin joulunvietosta Helsinkiin ja muualle

Etelä-Suomeen. Uutisissa kerrottiin, että entistä enemmän väkeä tuli tänä jouluna myös viettämään pyhiä Helsinkiin muualta Suomesta. Samoin melkoinen määrä suomalaisia matkusti Ruotsiin siellä asuvien sukulaisten ja tuttavien luokse. Aikaisemmin liikenne on ollut melkein pelkästään toisen suuntaista, eli ruotsinsuomalaiset ovat tulleet tänne joulun viettoon. Tuhannet suomalaiset myös tänä vuonna matkustivat etelään jouluksi ja Uudeksi Vuodeksi.

Tasavallan presidentti muisti joulutervehdyksessään Suomen YK:n rauhanturvajoukoissa palvelevia sotilaita. Presidentti sanoi näiden joukkojen tekevän maailmanrauhan kannalta tärkeää työtä ja toivotti miehille rauhallista joulua.

Vuoden 1983 urheilijaksi ovat lehtien urheilutoimittajat valinneet Tiina Lillakin. Tiina Lillak tuli ensimmäiseksi naisten keihäänheitossa yleisurheilun maailmanmestaruuskisoissa Helsingissä viime kesänä. Hän on myöskin maailmanmestari lajissaan. Toiselle tilalle toimittajat äänestivät ralliautoilun maailmanmestarin Hannu Mikkolan. Parhaan urheiluvalmentajan arvon sai painin päävalmentaja Toivo Sillanpää. Parhaaksi joukkueeksi arvioitiin keilailun maailmanmestaruusryhmä.

Korkein hallinto-oikeus on muuttanut viime kansanedustajavaalien tulosta. SKDL:n listalta edustajaksi valittu Heikki Mustonen joutuu lähtemään eduskunnasta

ja hänen tilalleen tulee saman puolueen Pentti Liedes. Tapaus on ensimmäinen Suomessa ja on herättänyt hyvin paljon keskustelua vaalien ja ääntenlaskennan tuloksesta. Molempien ehdokkaiden kannattajat aikovat valittaa oikeuskanslerille. Oikeuskansleri on kuitenkin sanonut että KHO:n päätös asiassa on lopullinen.

Beirutissa Libanonissa ei ollut joulurauhaa. Jouluaattona alkaneessa taistelussa kuoli lähes 60 ihmistä. Libanonin armeijan antamien tietojen mukaan taistelun aloitti shiamuslimien taistelujärjestö. Taistelu alkoi kun Ranskan kansainvälisten rauhanturvajoukkojen piti luovuttaa Beirutissa olevia asemapaikkojaan Libanonin armeijalle.

Yllättävä pakkasaalto on surmannut ainakin pari sataa ihmistä USA:ssa. Kylmä kausi alkoi jo joulukuun 17. päivänä. Useimmat kuolemantapaukset ovat sattuneet jäätyneillä, lumisilla teillä sattuneiden liikenneonnettomuuksien yhteydessä. Osa uhreista on kuollut myös siksi, että asunnot ovat niin kylmiä. Etelässä appelsiinit jäätyvät puihin. Lohet kuolevat pohjaan asti jäätyviin järviin. Joulukuun on tämän vuosisadan kylmin mm. New Yorkissa.